

Rejserapport

At leve i sameksistens
med naturen

En felttur til Japan 10.11.25 - 14.12.25

Konnichiwa! Vi er Amalie, Astrid, Hannah og Silje og vi er kandidatstuderende på Landskabsarkitektur ved Københavns Universitet.

Vi er netop hjemvendt fra en felttur til Japan på fem uger, der er udgangspunkt for vores studieprojekt med titlen “At leve i sameksistens med naturen – en undersøgelse af den japanske befolknings forhold til natur”. Projektet undersøger, hvordan Japans kultur og forhold til naturen påvirker og former deres kulturlandskaber. Som en del af dette har vi også undersøgt, hvordan religion, traditioner og ritualer knytter sig til forskellige natur praksisser.

Turen centrerede sig om tre hoved destinationer: Tokyo, Takayama og Kyoto, hvorfra dagsture ud i landet blev foretaget.

Tokyo – storbyens natur

Tokyo var vores første stop, og formålet var at opleve, hvordan naturen bruges, indtænkes og opstår i byens rammer.

Ud over at udforske byens strukturer og de elementer, som hører hertil, besøgte vi også bl.a. Ueno Park, Tokyo Port Wild Bird Park, Kasai Marine Park og deltog i festivalen, Tori no Ichi.

Tokyo Port Wild Bird Park er et fuglereservat beliggende i et industriområde langs Tokyo Bay. Området er oprindeligt et landindvindingsområde fra 1960’erne, men grundet en kort pause i konstruktionen blev der naturligt dannet små søer, damme og enge, som begyndte at tiltrække mange fugle. Parken er i dag et beskyttet område for fugle og en del af East Asian-Australian Flyway Partnership. Det er ligeledes et eksempel på bottom-up tilgangen, hvor lokale stemmer har været bærende kræfter i parkens bevaring og betydning for fuglelivet i dag.

Kasai Marine Park er endnu en park langs Tokyo Bay. Dette projekt er også et landindvindingsprojekt, men formålet her var at sikre vådområder, som ellers var forsvindende i området i 1980’erne. Parken er det første område i Tokyo, som er udpeget til at være et Ramsarområde.

Tori no Ichi er navnet på en festival, som finder sted to gange om året hver 12. dag i november. Festivalen siges at stamme fra en tidligere høstfestival, som blev afholdt af landmænd. I dag finder den sted rundt omkring i hele Japan, men centrerer sig alle steder omkring det religiøse – altså et tempel eller en shrine. Festivalen tiltrækker japanere fra nær og fjern og formålet er at sige tak for alt det man har fået i det foregående år og høste lykke til sig i det nye år. Det gør man ved at købe en såkaldt, Kumade, som tager form som et riveredskab, der skal høste lykke og held til den, som har købt den.

Tori-no-ichi

Takayama – bjergbyen

Efter Tokyo tog vi bussen 6 timer nordvest mod bjergbyen Takayama. Formålet med dette ophold var at opleve en væsentligt mindre skala by, som kontrast til Tokyo og desuden få et bedre indblik i, hvordan en bjergby tager sig ud som en del af et bjerglandskab.

Her tog vi bl.a. en dagstur til Hida Folk Village, som er et friluftsmuseum bestående af traditionelle huse med stråtage, som er flyttet fra forskellige steder i Hida-regionen med henblik på at bevare en kulturhistorie om livet i bjergene. Museet var en introduktion til, hvordan religion, overtro og skiftende årstider har været en vigtig del af hverdagen og dyrkning af jorden i Japan.

Ogimachi Village og Hida Folk Village

Kyoto

Kyoto var vores tredje og længste stop på turen – lidt over to uger brugte vi her med mange dagsture til forskellige steder rundt om Kyoto. Vi oplevede mange ting, men noget af det, som gjorde særligt indtryk på os, var vores møder med de mennesker, som bor og lever i Japan.

Indblik i Satoyama-praksissen

En af vores ture væk fra Kyoto gik til en lille by uden for Nara, som hed Asuka. Her havde vi aftalt med lokal landmand, Aki, at vi måtte komme og se hans økologiske Satoyama-inspirerede landbrug og blive introduceret til hans hverdag. I løbet af dagen besøgte vi hans mester, en 88-årig landmand, som havde lært Aki op i traditionelle landbrugs-praksisser. Vi gik rundt på markerne og lærte mere om de grøntsager de dyrkede og fik også lov til at hjælpe med at høste nogle få grøntsager, som vi kunne bruge til den frokost vi skulle lave sammen. I løbet af dagen kom naboen på besøg og viste os, hvordan de brugte halm til at lave kranse, der skulle holde det onde ude. Aki viste os hans marker, hans private hjem og hvordan de kontrollerede mængden af vand, som kom til markerne ved hjælp af en sluse i floden. Alt dette mens vi hørte om det fællesskabsdrevne landbrug, hvor de lokale landmænd hjælper hinanden med at høste, passe og pleje deres marker og deles om maskinerne. Aki’s primære høst består af ris, som sælges i et lokalt landbrugsmarked, som udelukkende består af økologiske varer fra området omkring.

Farm visit in Asuka

Shinrin yoku – at bade i skoven

En anden dagstur gik til Kasagi, en anden by uden for Nara, hvor vi fik afprøvet den japanske praksis, Shinrin yoku, som på dansk kan oversættes til skovbadning. Shinrin yoku er en meditativ praksis som baserer sig på overbevisningen om, at skoven – og naturen – kan hele både det fysiske og mentale helbred. Til at hjælpe os på vej havde vi allieret os med Keith, en canadisk mand, som har boet i Japan i flere årtier, der laver guidede Shinrin yoku ture ved siden af hans undervisningsjob på universitetet. Keith guidede os gennem en meditativ hiking tur, som startede ved flodens bred og endte på bjergets top. Formålet var at bruge flere sanser og mærke naturen koncentreret på nye måder ved at lytte, lugte, mærke og se. Dagen bød på mange gode snakke og refleksioner om, hvordan han oplevede det japanske natursyn som udefrakommende og han delte betragtninger han selv havde gjort sig gennem sine næsten 30 år i landet.

Kameoka – høje ambitioner

Kameoka er en forstad til Kyoto og ligger lige omkring 30 minutter fra Kyoto Station. Denne by faldt vi over i vores indledende research, fordi de har etableret et decideret Circular Lab med det formål at fremme miljøbevidsthed hos byens borgere og desuden har ambitiøse mål om at blive en ‘zero-plastic-waste’ by.

Vi mødtes med flere af hovederne bag selve stedet til en af deres faste initiativer, ‘Repair Cafe’, hvor byens borgere en gang om måneden kan komme forbi og få vejledning samt låne værktøj til at reparere ting. Som start på vores møde havde de arrangeret en præsentation af historien bag centeret, deres nuværende initiativer og visioner for fremtiden. I den forbindelse fortalte de, at det hele var startet med et ønske om at fjerne affald fra den nærliggende Hozu-flod, som i lokale munde også omtales som “The Mother River”. Et poetisk navn, som også forklarer centerets placering ved floden – det var nemlig vigtigt, at the Circular Lab lå der, hvor det hele startede, nemlig ved Moder Floden.

I dag har Kameoka arbejdet målrettet og seriøst med at mindske deres forbrug af engangs plastik i flere år. De har formået at engagere og inkludere lokalbefolkningen såvel som butikker i byen, som alle er hoppet med på præmissen om ikke at tilbyde engangs plastposer i butikkerne. Kameoka er for os et eksempel på, hvordan arbejdet med natur og ønsket om at værne og passe på naturen kan udvikle sig til fællesdrevet projekt, hvor borgerinddragelse og åben kommunikation er nøglen til at få succes.

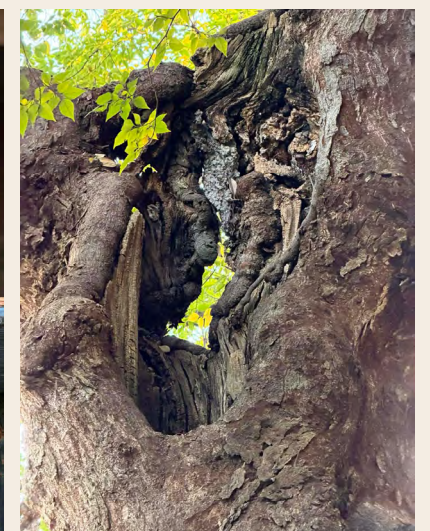
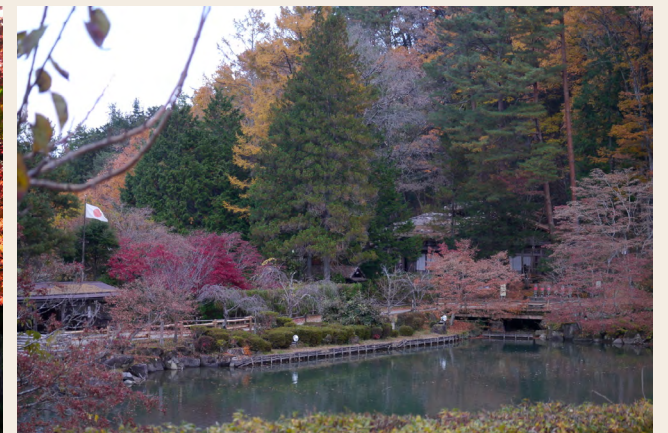
Fund og konklusioner

I skrivende stund arbejder vi stadig på de endelige resultater og konklusioner på vores undersøgelsesområde, men en ting er helt sikkert: I Japan er der en helt grundlæggende og iboende forbindelse til naturen. Den kommer til udtryk i behovet for at forgrønne byens gader med pottedplanter, små træer og blomster de steder, hvor der ingen bytræer eller parker er. Det kommer til udtryk når fuglelyde lyder over metroens og lyskrydsenes højtalere for at guide synshæmmede i rigtige retninger. Det kommer til udtryk i deres måde at arbejde med kunstig natur i form af dekorationer på bygninger, gader, metrostationer og museer. Men det kommer særligt til udtryk i måden deres traditionelle ritualer er bundet op på troen på at alting har en ånd. Den gennemgående respekt for vores fælles omgivelser og behovet for at værdsætte selv de mindste organismer som det bl.a. ses i tempel- og moshaver.

Naturbegrebet er i sig selv et svært begreb at arbejde med, fordi det har så mange betydninger. Det forstås og fortolkes forskelligt afhængigt af, hvem man spørger, og derfor arbejder vi også med en udvidet forståelse af naturen i vores projektsammenhæng.

I Japan ser vi en interessant dualisme i respekten for naturen. Den værdsatte natur er nemlig ikke altid den bedste biodiversitets-natur og ej heller den vilde natur. Respekten for naturen kommer dog til udtryk i måden at pleje og passe på den skønne natur – den vi kan nyde, dufte og se. At respektere naturen for dem er at sørge for at den fremstår smuk og æstetisk. Den kommer til udtryk når borgere i byerne tager ejerskab over byrummet og dekorerer dem med planter i pletter for at forgrønne det ellers meget grå.

Det kommer også til udtryk når vi ser små skilte rundt omkring i Tokyo, med et navn og en lille QR-kode, som navngiver den plante den står ved. QR-koden er en historie om plantens oprindelse og de egenskaber lige netop den har for fx fugle og insekter.

Og hvad kan vi så lære af det i Danmark?

Japanerne er historiefortællere. De forstår at for at noget har betydning skal der knyttes en historie og en værdi dertil. At engagere borgere handler om åben kommunikation og om at skabe ejerfor-nemmelse. En måde at gøre det på er ved at oplyse og synliggøre forskellige initiativer - fordi hvis ikke det kan ses kan det ikke forstås. Dagsordenen i Danmark i dag handler meget om at understøtte en natur, som styrker biodiversiteten. En vigtig agenda, som også ofte er omdrejningspunktet for den fortælling, vi laver om nye initiativer. Men kunne vi udvide den fortælling til også at omhandler myter, historier og kulturelle fortællinger? Kan biodiversitet og kultur tænkes som en helhed og sammenhæng - en måde at ramme både dem, der til daglig arbejder med vild natur og artsdiversi-tet samtidig med at ramme dem, som værdsætter en smuk og plejet natur? Kan det være med til at skabe en fælles grobund for en ny naturæstetik, hvor natur og kultur forstås i en sammenhæng og ikke som to separate ting?

Byens struktur har også stor betydning for måden vi opfatter og oplever naturen på - både den inde i byen og den som ligger ude omkring. Japan er et bjergland og både Tokyo og Kyoto er byer, der er omgivet af bjerge. Dog er oplevelsen af dette helt forskellig. I Tokyo, hvor byen har udviklet sig i ringe, fremstår vejene mere kringledede og der er stort set ingen lange sigtelinjer. Det betyder, at det er den nære natur, dvs. potterne og bytræerne, der har betydning for oplevelsen. Derimod er op-bygningen i Kyoto præget af 90-graders vinkler, hvilket resulterer i lange sigtelinjer, hvor særligt de skove og bjerge omkring byen får betydning for oplevelsen af naturen.

Ovenstående er blot eksempler på nogle af de mange oplevelser vi har haft på vores tur til Japan og vi kunne blive ved og ved med at fortælle om vores mange ture i tempelhaver, moshaver, parker og shrines. Vi vil dog slutte af med at takke bestyrelsen bag Kirsten Wiedemanns Mindelegat for at bidrage økonomisk til realiseringen af denne oplevelse. Det vil være et minde for livet og vi vil bruge vores nye inspiration og viden til at skabe de bedste rammer for vores fælles omgivelser i vores fremtidige virke som landskabsarkitekter.

Så fra os til jer - MANGE TAK!

Mange gode hilsner,

Amalie Hjortkjær Hundahl, Astrid Langemark Arnbjerg, Hannah Christina Brandt og Silke Frimann Friis-Andersen